

תוכן עניינים

1.	תקציר	3
2.	מבוא	5
3.	סקירת ספרות	7
	גודל החברה ותשואת המניה	8
	אחריות חברתית תאגידית	9
	מטרות המחקר, השערות ומודל המחקר	11
4.	שיטה	12
	בסיס נתונים	12
4.1.1.	משתנה שינויים באחריות חברתית תאגידית	12
4.1.2.	משתנה תשואה שנתית ושינויים בשווי השוק של החברה	13
	הליך	13
5.	ממצאים	15
	בחינת השערה 1	17
	בחינת השערה 2	17
6.	דיון ומסקנות	18
	השפעת פעילות חברתית על תשואת המניה	18
	השפעת פעילות חברתית על שווי החברה	19
	מגבלות המחקר	19
	סיכום והמלצות למחקר המשך	20
7.	רשימה ביבליוגרפית	22

1. תקציר

מחקר הנוכחי, בחן השפעה של אחריות חברתית תאגידית (CSR), על שווי המניה וגודל החברה הציבורית. הרעיון העיקרי של העבודה מבוסס על גישת מקרה לא צפוי (Contingency theory), אשר מציגה את הסביבה הארגונית כמשפיעה על רווחי החברה. כאשר באמצעות השפעה על הסביבה, חברה ציבורית עלולה להשפיע באופן עקיפין על גורמים שאין לה שליטה ישירה אליהם.

מתוך תפיסה זו, גובשה שאלת מחקר העיקרית על הקשר בין אחריות חברתית תאגידית ורווחי החברה. במסגרת העבודה, הוחלט לבחון רווחי החברה באמצעות תשואת המניה וגודל החברה מתוך הנחה כי לאלו השפעה על מוניטין החברה בקרב ציבור המשקיעים באמצעות יצירת ציפיות להצלחה עתידית של החברה.

בסקירת ספרות, נמצא דמיון בין מאפייני אחריות חברתית תאגידית, לבין מאפייני מוניטין ומוכרות החברה. יחד עם זאת, מחקר בנושא הקשר בין רווחי החברה ואחריות חברתית תאגידית, אינו חד משמעי והציג כי ממצאים קשורים בתקופת הניתוח ומאפייני הניתוח.

בנוסף, הוצג, כי גם תשואת המניה וגודל החברה, הינן סוגיות מורכבות, אשר מושפעות מגורמים רבים ומגוונים כמו גודל החברה, מחיר המניה, גודל הטיק, עמלות ברוקרים וכד'. כמו כן, הוצג כי מדד מעלה, אשר מייצג את האחריות חברתית תאגידית, גם הוא אינו חד משמעי ובעל 11 מדדים שונים.

יחד עם זאת ובהתאם מטרת המחקר לבחון השפעה של פעולות למען הקילה על רווחיות החברה, הוחלט לבחון השפעה של אחריות חברתית תאגידית על שינויים במחיר המניה וגודל החברה.

לשם בחינת השערות המחקר, גובש מדגם אשר כלל 30 חברות אשר לגביהן קיים ציון במדד החברתי ומשתתפות במדד מעלה אשר נסחר בבורסה. הנתונים נלקחו ממקורות שונים ובוצע שקלול והצפנה של הנתונים אחד לשני. לבסוף, נבחנו ההשערות באמצעות תכנת SPSS.

נמצא כי, 11 מדדים החברתיים, לא מנבאים את תשואת המניה ולא את גודל החברה, כאשר נמצא מתאם גבוה בין גודל החברה לתשואת המניה. בבחינת השפעת מדד מעלה משוקלל על תשואת המניה ושינויים בגודל החברה, נמצא קשר חלש בעל מובהקות נמוכה ואחוז שונות מוסברת נמוכה. למעשה ההשערות לא אוששו.

לאור הממצאים ומגבלות המחקר, אשר היו קשורים לגודל המדגם ותקופת הניתוח, הוצג כי לא ניתן לענות באופן חד משמעי על שאלת המחקר וזאת גם בגלל שרווחי החברה קשורים בין היתר לא רק לתשואת המניה, אלא גם לרווחי דיווידנד שלא נבחנו בעבודה הנוכחית וגם בגלל שתשואת המניה עצמה, קשורה בין היתר לגורמים מרובים.

יחד עם זאת, גובשו המלצות למחקר המשך, לבחינת נושא בקשת רחבה יותר ובהקשר לדינאמיות, באמצעות בחינת הקשר בטווח הארוך.

2. מבוא

התפיסה השמרנית טוענת כי אחריותה העיקרית של חברה היא למקסם את רווחיה עבור בעלי מניותיה. גישה שמזוהה לפי ההגדרה המשפטית של חברה כמקסום רווח. יחד עם זאת, בשנים האחרונות החלה מתגבשת תפיסה עם אלמנטים סוציאליים יותר לגבי אחריותה של חברה, הטוענת שלחברה אחריות לא רק כלפי בעלי מניותיה, אלא כלפי "מחזיקי עניין" אחרים כגון עובדי החברה, צרכנים, ספקים, הקהילה המקומית, הממשל וארגונים חברתיים אחרים המושפעים מפעילותה. חשיבות רעיון "אחריות חברתית" בחברות משרת לא רק את הגישה החדשנית של שיפור חיי הקהילה והסביבה אלא גם את הגישה השמרנית של השאת רווח.

הרעיון המרכזי שעומד מאחורי גישה זו, קשור לגישת מקרה לא צפוי (Contingency theory), אשר גורסת, כי כל ארגון מצוי בתוך סביבה ארגונית, אשר לארגון אין השפעה ישירה עליו. כאשר הגישה מגדירה סביבה ארגונית, היא מציגה אותה ככל מה שנמצא מחוץ לגבולות הארגון ומשפיע על קבלת החלטות בתוך הארגון. הגורמים הטיפוסיים הם, משקיעים, מפקחים, ספקים, משווקים, שותפים, ארגוני עובדים, תקשורת, התאגדויות מקצועיות ואפילו רגולטורים ממשלתיים. מעבר לכך, על כל חברה ציבורית, חשוב לרצות את מחזיקי המניות שלה (Fielder, 1964).

כחלק מתפיסה זו, החלה ספרות המקצועית לעסוק בנושא של אחריות חברתית תאגידית (CSR - Corporate Social Responsibility), שעוסק בניהול וקבלת החלטות במפעל העסקי בדרך שתואמת את הציפיות החוקיות, האתיות, המסחריות והציבוריות של קהילה ממנה (Lev, 2006).

אך השאלה העיקרית שהינה שאלת המאה, היות וכבר בתחילת מאה הקודמת כבר עסקו בשאלה זו (Berle, 1932), הינה, האם מעורבות חברתית של חברות ציבוריות, אכן תוביל להגדלת הרווחים של מחזיקי מניות. מדובר בשאלה מאוד חשובה, היות ותשובה לשאלה זו, עלולה להגדיל את הסיכויים להצלחה של חברות ציבוריות באמצעות השפעה עקיפה על רווחי החברה.

כך, תומכים בגישה של השפעת אחריות חברתית תאגידית על רווחי החברה, סבורים כי השקעה בפעולות במסגרת אחריות חברתית תאגידית, עלולים להשפיע על סוגיות כלכליות כמו נאמנות הלקוחות, חשיפה למותג, תחלופת העובדים ויעילותם ולהקל על סוגיות משפטיות (Lev, 2006). קשה למצוא עדויות שתומכות באופן חד